

BÖLÜM 9

KADIN GENİTAL ORGANLARI ANATOMİSİ

Gökçe BAĞCI UZUN¹

GİRİŞ

İnsan neslinin sürekliliği üreme fonksiyonu ile sağlanır. Bu fonksiyonu gerçekleştiren yapılara üreme organları (organa genitalia) denir. Üreme organları, erkek ve dişi üstlendikleri işlevlerine paralel olarak şekil, konum ve yapı bakımından farklılık gösterir.

Neslin devamında erkeğin rolü aktif olmakla birlikte, katkısı koitus ile sınırlı ve kısa sürelidir. Kadın ise yalnızca ovum üretmekle kalmaz; embriyonal ve fetal gelişimin sürdürülmesi, doğumun gerçekleşmesi ve doğum sonrası laktasyon ile yavrunun beslenmesi görevlerini de üstlenir. Genital sistemi oluşturan organlar, kadın ve erkek genital organları olarak iki ana grupta incelenir [1, 2, 3].

KADIN GENİTAL ORGANLARI (ORGANA GENITALIA FEMININA)

Kadın genital organları, iç ve dış genital organlar olmak üzere iki grupta incelenir.

İç genital organlar: *ovaryum, tuba uterina (salpinx), uterus, vagina.*

Dış genital organlar: *mons pubis, labium majus pudendi, labium minus pudendi, vestibulum vaginae, clitoris, bulbus vestibuli, glandula vestibularis major (Bartholin) ve gl. vestibulares minores (Skene).* Bu oluşumların tamamına (bazı kaynaklar clitorisi hariç tutar) **pudendum femininum** veya **vulva** denir.

İç Genital Organlar (Organa genitalia feminina interna)

Ovaryum (Yumurtalık): Erkekteki testisin karşılığı olan, her biri iri badem büyüklüğünde çift organdır. Ovarium'lar dışta periton; altında tunica albuginea; esas doku ise stroma dan oluşur. Ergenlik döneminde folliküllerin olgunlaşmasıyla

¹ Doç. Dr. Öğr Üyesi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi AD., gokce.bagciuzun@ozal.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-4992-691

Bulbus vestibuli ve glandula vestibularis major

Sağlısolu erektil yapılardır (**bulbus vestibuli**), arka uçları **gl. vestibularis major (Bartholin)** ile komşuluk yapar; bez kanalı **sulcus nymphohymenalis**'e açılır.

Damarlar: *a. pudenda interna/externa* dalları (*a. bulbi vestibuli, a. dorsalis clitoridis, a. perinealis*).

Lenf: çoğu *inguinales superficiales/profundi*.

Sinir: *n. ilioinguinalis, n. genitofemoralis (genital dal), n. cutaneus femoris posterior (perineal dallar), n. Pudendus* [6,7,8].

KAYNAKLAR

1. Arıncı K., Elhan A. Anatomi. Ankara: Güneş Kitabevi; 2006.
2. Schumacher, H., Aumüller G. (2010). Klinik Temelli Topograik İnsan Anatomisi. (Çev. S.M. Akkın, T. Marur). (ss 120-121).Deomed Medikal Yayıncılık, Birmat Matbaacılık, İstanbul;ss 279-285.
3. Tacar, O., Demirant, A. Sindirim Sistemi. Gökmen FG (Der.). Sistematik Anatomi (p. 569-590). İzmir: İzmir Kitap Evi; 2003.
4. Agur AMR, Dalley AF. Moore's Essential Clinical Anatomy. Wolters Kluwer; 2022.
5. Standring S. Gray's Anatomy: The Anatomical Basis of Clinical Practice. Elsevier; güncel baskı.
6. Dubik, J., Alperin, M. & De Vita, R. The biomechanics of the vagina: a complete review of incomplete data. *npj Womens Health* 3, 4 (2025). <https://doi.org/10.1038/s44294-024-00047-7>
7. Kingston, C., Hassan, A., Kaur, H., & Cotterill, N. (2025). Kadın sünneti ve inkontinans hakkında şu anda bilinenler: anlatsal bir literatür taraması. *Kadın Hastalıkları ve Doğum Dergisi*, 45(1). <https://doi.org/10.1080/01443615.2025.2508980>
8. Yıldırım M. Sistematik Anatomi. 2. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri; 2014.